

המרי הוורתי. (7)

לי. (10)

[הלכתי עמו וראיתי שאת הר סיני מקיף עקרב, כדי למנוע את הגישה להר, (8) והוא עומד שם כחמור לבן].

הנודר נדר או נשבע שבועה ומתחרט על כך, יכול הוא ללכת לחכם שיתיר את נדרו ושבועתו. (9)

שמעתי "בת קול" שאומרת: אוי לי שנשבעתי, ועכשיו שנשבעתי, מי מפר

כי אתאי לקמיה דרבנן, כשחזרתי, וסיפרתי לפני החכמים מה ששמעתי שם.

התרעמו עלי **ואמרו לי: כל אדם ששמו אבא,** הרי הוא שוטה **כחמרא,** וכל אדם שהוא **בר בר חנה,** הרי הוא **פיכפא,** שוטה.

כי הרי בודאי כוונת "בת הקול" היתה לשבועה שנשבע הקדוש ברוך הוא להגלות את ישראל, (11) אם כן, **היה לך, עליך, לומר:**

לאו דוקא מופר אלא כלומר מותר לך. [שהרי חכם מתיר נדר ולא מיפר אותו, ראה עוד בתוספות בכורות לו א ד"ה מפירין]. אי נמי יש כח ביד צדיקים לבטל גזירת הקדוש ברוך הוא ושבועה.

ובדרשות "חתם סופר" [תקצ"ב] הביא בשם ה"ספרים" [ראה "תורת חיים" ו"אהבת איתן" על "עין יעקב"] דאצל הקדוש ברוך הוא לא שייך התר נדרים על פי חרטה, אלא הפרה כהפרת הבעל כביכול, שהוא יתברך שמו לגבי צדיק וחכם כביכול כאשר לגבי בעלה דמיא... על כן היה צריך לומר "אוי לי" שיהיה נחשב כנודרי "עינוי נפש" שיוכל הבעל להתיר, וצרתם של ישראל עינוי נפש הוא על דרך הכתוב [שופטים י טז]: "ותקצר נפשו בעמל ישראל". [אבל על המבול לא שייך "אוי לי" ועינוי נפש]. וראה עוד במהר"ל.

ובריטב"א כתב: אוי לי שנשבעתי ומי מיפר לי, פירוש: שאילו היו ישראל חוזרים בתשובה היתה שבועת זמן הגלות מותרת, שלא נשבע אלא אם יהיו ישראל חייבים.

היה לך לומר מופר לך, כלומר: יהי רצון מלפניך שתפר שבועתך להחזירנו בתשובה שלימה לפניך.

11. כתב הרשב"ם: שנשבעתי מן הגלות כדכתיב

נחלקו בית שמאי ובית הלל כמה תהא הציצית משולשת — מהו אורך הגדיל והענף, ויתכן שמנין החוליות תלוי באורך הגדיל. [ויש שפירשו: שהיה לו למדוד כמה אצבעות אורך הגדיל שבו החוליות. וראה עוד גירסת "עין יעקב" בזה].

7. גירסת "עין יעקב" היא: **דהדרן ליה עקרבי וקיימי כי חמרי חיוורתי,** ולגירסא דידן צריך תלמוד איך עקרב אחד הקיף את ההר, ולגירסת "עין יעקב" אתי שפיר. [ב"אמת ליעקב" וב"צפנת פענח" פירשו שנאמרו כאן שני דברים: א. הדרן ליה עקרבי. ב. קיימין כי חמרי חיוורתי, ראה שם].

8. כעין זה מצינו בבבא מציעא פד ב במערתו של רבי שמעון בן יוחאי. [ודבר זה בא להורות שכשם שהעקרב ממית ומבטל את מציאות האדם, כך אין שייכות לאדם עם מדריגת הר סיני — על פי מהר"ל, וראה שם שפירש מה שהעקרב היה כמו חמור לבן].

9. כמו כן קיימא לן: בעל מיפר נדרי אשתו וכן אב לבתו.

10. כתב בשיטה מקובצת בשם גליון תוספות: